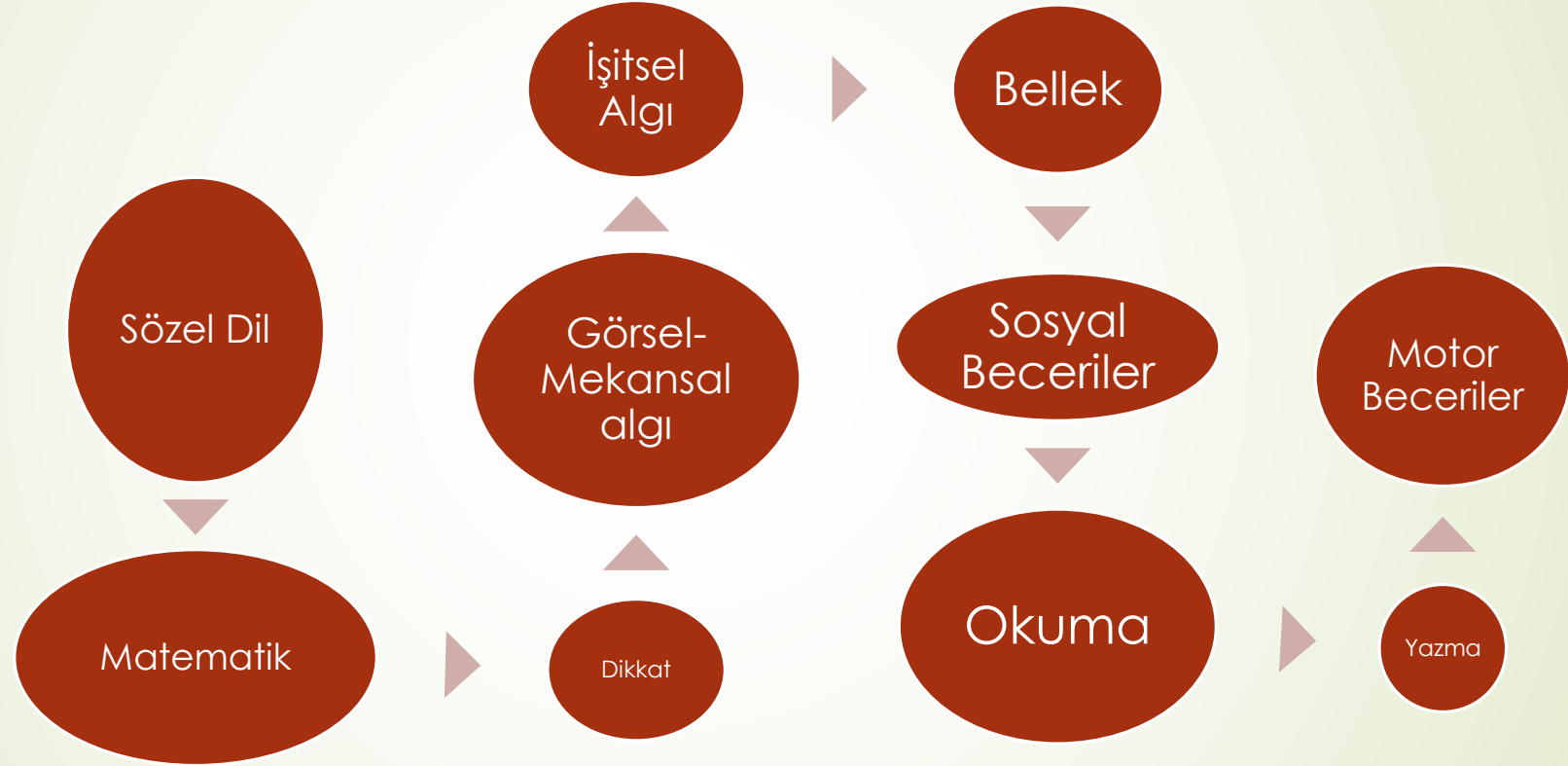

Öğrenme Güçlüğü'nün Özellikleri

Zeka

- Ortalama 100 ve üstü olmalı.
- Üstün yetenekli öğrenme güçlüğü olan öğrenciler (IQ 130)
- Gardner Çoklu Zeka Kuramı
- Zeka birleşik bir yapı
- Carroll (1963) Yetenek=Öğrenmek için gerekli olan zaman
- Zeka testlerinde çoğunlukla sözel beceriler dikkate alınmaktadır.
- Destek hizmetlerinden yararlanmak için tanılamaya mecburuz
- Yeni araştırmalar ; ÖG olan çocuklar öğrenirken nasıl ve ne kadar zaman harcıyorlar?

Dikkat

- Dikkat nedir?
- Öğretmene bakmak mı?
- Hemen cevap vermek mi?
- Öğretmenin söylediklerini aktif bir konsantrasyon ile takip etmek mi?
- Hem öğretmeni dinleyip hem camdan dışarıyı izlemek mi?

Dikkat

- Dikkat Süresi: %60-85, %30-60
- Dikkatin Odaklanması: Öğrenmenin en önemli bileşenidir.
- Uygulamada dikkatin hangi bileşeni etkili?
- Seçici Dikkat: Merkezi ve raslantısal hatırlama kullanılarak yapılan çalışmalar
- 7 ev aleti ve 7 hayvan çizimi eşleştirilerek sunulmuştur. Bunlardan her biri 12 saniye boyunca gösterilmiştir (18 poster, ilk 4'ü örnek). Öğrencilerden sadece hayvanlara ve hangi sırada gösterildiğine dikkat etmeleri istenmiştir.
- Merkezi hatırlama, doğru cevapların yüzdesi
- Raslantısal hatırlama ev aletleri
- Merkezi hatırlama-raslantısal hatırlama=Seçici dikkat
- Merkezi hatırlama ve seçici dikkat sonuçlarında anlamlı fark

Dikkat

- Seçici Dikkat için 3 önemli nöral ağ:
- Uyarıcı Ağ: Önemli olmayan ve arka plandaki uyarınları bastırmak
- Uyum Sağlayan Ağ: Duyumsal girdi işlemlerini hazırlamak
- Yönetici Kontrol Ağ: Var olan bilgiler ile alınan bilgileri ilişkilendirip işlemek
- Seçici Dikkat kapasitesi

Dikkat

- Konsantre olmada güçlük yaşarlar,
- dikkatleri çabuk dağılır,
- bir etkinlikten diğetine atlarlar,
- başladıkları işi bitirmezler.
- Eşyalarını sık sık kaybederler
- Yönergelere uymakta zorlanırlar.
- Sıra almada zorluk yaşarlar.

Bellek

- Öğrenme sürecinde bellek çok önemlidir.
- Araştırmalar ÖG olan çocukların hem kısa süreli bellekte hem de çalışma belleğinde problemler yaşadıklarını gösteriyor.
- ÖG olan çocukların uzun süreli hafızaya ilişkin bir problem yaşamadıkları belirtilmiştir.
- Sözel bellek
- Görsel bellek

Bellek

- Öğrenme güçlüğü olan çocukların bilgileri bu şekilde anlamlandırması ve kodlamasında yetersizlik vardır. Gerekli olan tüm bilgiyi yeterince uzun süre çalışan belleğinde tutamaz.
- Bu süreci gerçekleştirmek için çaba harcamakta zorlanırlar ve motivasyon eksiklikleri yaşarlar.
- Bu yüzden verilen yeni bilginin öğrenci için anlamlı olması yani var olan bilgileri ile anlamlı bir ilişkisi olması gerekir.

Sözel dil

- ÖG çalışmalarının başlangıcı dil gecikmesi araştırmaları
- Erken okuryazarlığın giderek artan önemi
- Konuşma dilindeki sesleri ayırt etmede ve fark etmede güçlük çekerler.
- Okuma ve konuşmada kullanılan beyin bölgeleri
- Bazı çocuklarda gecikmiş konuşma vardır.
- Bazı çocuklarda ise konuşma vardır ama garip sentaktik model ya da karışık sözcük sırası ya da uygun olmayan sözcükler kullanırlar.
- Cümleleri anlamakta güçlük çekebilirler.
- Örnek:
- «Arabalarınız varsa kar olur. Arabanız yoksa kar yok. Arabalar varsa flash»

Sözel dil

- Öğrenme yetersizlikleri olan öğrencilerin çoğu yoğun dil etkileşimini ve karşılıklı konuşmayı gerektiren ortamlarda iyi değildir ve karşılıklı konuşmayı sürdürmede becerikli değildir.
- Söz diziminde problemler olur.
- Zaman ve karşılaştırma ifadelerini anlama ve kullanmada güçlükler.
- Mecazi dili ve çok anlamlı kelimeleri yorumlamada problemler
- Kısa cümlelerle kendilerini ifade etme
- Sözcük bilgileri
- Sözcük bulma ve isimlendirmede yavaşlık ya da problemler vardır.
- Öğrenme güçlüğü olan çocuklar ne, nerede, niçin gibi soruları, pasif ve olumsuz yapıları yorumlamakta güçlük çekerler.

Algısal Beceriler

- DUYUM nedir?
- ALGI nedir?
- DUYUM İLE ALGI ARASINDAKİ FARKLAR
- Duyum basit fizyolojik bir olaydır. Algı ise karmaşık psikolojik bir olaydır.
- Duyumda uyarıcılar tek tek değerlendirilir. Algıda ise bir bütün olarak değerlendirilir.
- Duyum her bireyde aynı şekilde gerçekleşir. Algı ise bireyden bireye farklılık gösterir.
- Çocuklar pek çok bilgi ve beceriyi görsel-işitsel algıları yoluyla kazanırlar.
- Algı öğrenilmiş bir beceri midir?

İşitsel algı

- Duyulan şeylerin tanınması ve anlamlandırılması olarak tanımlanır.
- Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için önemli bir süreçtir.
- Okuma ve işitsel algı arasında güçlü bir ilişki vardır. Okumayı öğrenmede zorlanan çocukların işitsel algı problemleri yaşadıkları sıklıkla dile getirilmektedir.
- Öğrenme güçlüğü olan çocuklar işitsel algılarında problemler yaşarlar. Hangi işitsel algı alanlarında?

Fonolojik işleme

- Okuma yazmaya temel oluşturan bu temel yeterliliklerden biri de fonolojik işleme becerileridir.
- Fonolojik işleme, yazılı ve sözlü dilin işlenmesinde fonolojik bilginin (ör., fonemlerin) kullanılması anlamına gelmektedir.
- Çocuklar okumayı öğrenirken sözel dilin fonolojik yapısını kullandıkları bir zihinsel işleme gerçekleştirirler.
- Fonolojik işleme, sesbilgisel farkındalık, hızlı isimlendirme ve fonolojik bellek olmak üzere üç temel bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenlerin her biri okuma başarısı ile farklı düzeylerde ilişkilidir.

Sesbilgisel Farkındalık

- Okumayı öğrenmek için gerekli olan becerilerden birisi duyduğumuz kelimelerin tek tek seslerden oluştuğunu fark etme becerisidir. Bu beceriye ses bilgisel farkındalık becerisi denir.
- «ayak», a/y/a/k.
- Sesbilgisel farkındalık becerileri gelişmeyen çocuklar okuma ve yazmayı öğrenmekte güçlük yaşarlar. ÖG olan çocukların pek çoğu sesbilgisel farkındalık becerilerinde zayıf performans gösterirler.
- Sesleri ayırt edemeyebilirler, ses benzerliklerini anlamayabilirler, özellikle aynı bölgeden çıkan sesleri birbirine karıştırabilirler.
- Sessel ayırtedicilik?

Hızlı isimlendirme

- Sözcüksel depoya erişebilme hızı olarak tanımlanmaktadır.
- Uzun süreli bellekten sesbilgisel kodları çekme hızı ve doğruluğu
- Hızlı isimlendirme okuma başarısı için önemli bir beceri olarak ele alınmaktadır.
- Hızlı isimlendirmenin, okumayı öğrenme sürecinde ve ileri dönemlerde, yazılı harflere karşılık gelen seslerin hızlı bir biçimde bellekten çağırılması üzerinden çözümlene ve akıcılık becerileri ile ilişkilidir.

İşitsel bellek

- İşitsel olarak algıladığımız şeylerin belleğe alınması
- Bu bilgilerin, gerektiğinde geri çağırılması
- İşitsel belleğinde yetersizlikler yaşayan bir çocuğu **neler bekler?**

İşitsel sıralama

- Sıralı nesnelere/ifadeleri hatırlama becerisi
- Alfabe, günler, sayılar, mevsimler, aylar
- Özellikle zaman ile ilgili kavramların sıralı bir şekilde olması ve ÖG olan çocukların işitsel sıralama problemleri bu kavramları edinmelerini güçleştirmektedir.

Görsel algı

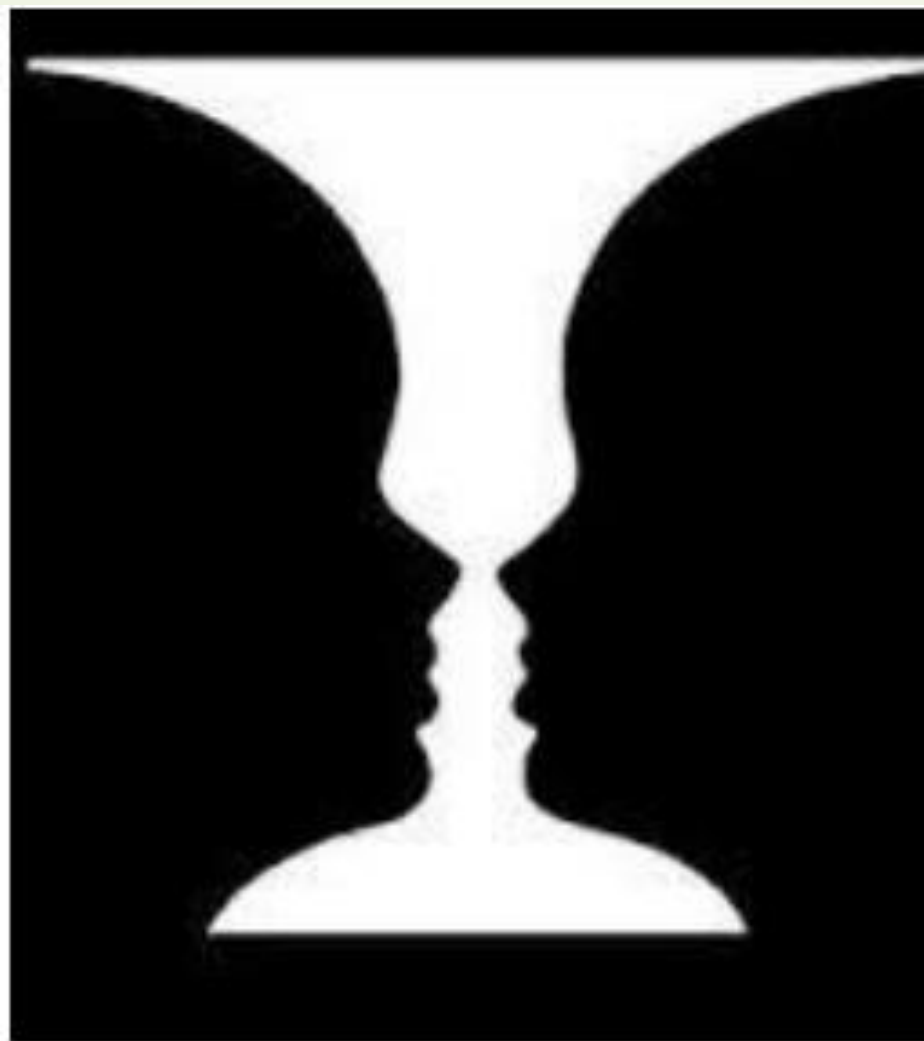
- Birçok beceriyi görsel algı yoluyla ediniriz.
- Görsel algı okumayı öğrenme de etkili olan becerilerden biridir
- ÖG olan çocuklar şekilleri, harfleri, sayıları ayırt etmede bazı problemler yaşayabilirler.

Görsel ayırt etme

- Bir nesneyi diğerinden ayırt edebilme becerisidir.
- b, d, p
- S,ş
- C,ç
- U,ü
- 1,7
- 6,9
- «tabak» «kabak» «kabuk»

Görsel algı

- Şekil zemin algısı:
- Bir nesnenin onu çevreleyen zeminden ayırt edilmesi becerisidir.
- Bu beceride yetersizlik yaşayan bir çocuk ona gösterilen bir resimdeki tanımlaması istenilen hedef objeye zemininden bağımsız olarak odaklanamaz, ayırt edemez ve genellikle dikkati zemindeki diğer ilgisiz uyarılar nedeniyle dağınık ve tanımlamada başarısız olur.
- Görsel tamamlama:
- Bir objenin tamamının sunulmadığı durumlarda bile tanınması ve isimlendirilmesi becerisidir.

Görsel algı

- Mekansal ilişkiler:
- Objelerin uzaydaki pozisyonlarının algısıdır. Çocuğun bir objenin veya sembolün mekânsal pozisyonunu ve çevresindeki diğer objelerle ilişkili olarak pozisyonunu tanımlayabilmesini ifade eder.
- Örneğin, harflerin yan yana belli bir mekânsal ilişki içerisinde olması,
- Gerektiğinde çizgilerin bitişik gerektiğinde ayrı olarak konumlandırılması veya konumlandırıldığının algılanması

Görsel algı

- Ters çevrime:
- Objelerin algılanması sürecinde uygulanan bazı kurallar harflerin algılanması sürecinde etkili olmayabilir veya farklılaşabilir.
- Okul öncesi dönemde çocuklar algısal genelleştirme geliştirirler. Bu beceri sayesinde hangi renkte, hangi şekilde olursa olsun bir sandalyeyi gördüklerinde onu sandalye olarak algılar ve tanımlar.
- Oysa harfleri algılamada algısal genelleme yapması mümkün değildir.
- Örneğin, bir yuvarlağın sağda mı solda mı olduğu (b ve d) veya uzantısının aşağıya doğru mu yoksa yukarıya doğru mu olduğu (b ve p) harfin adını ve sesini tamamen değiştirmektedir.
- Ayrıca yapılan ufak değişiklikler ile yeni harfler elde edilebilmekte (c ve e) veya tamamen kelimeleri ve anlamları değiştirmektedir. Örneğin, ve – ev; en - ne; ten - net; kitap - kipat.
- Öğrenme güçlüğü olan çocuklar erken dönemde geliştirdikleri bu görsel genellemelere gerekli değişiklikleri yapmakta zorluk çekerler ve okumayı öğrendikleri süreçte zorluklar ve karışıklıklar yaşarlar.

riize

Görsel algı

- Bütün ve parça algısı:
- Görsel algıda oluşabilecek bir başka problem ise bütünü algılayabilenleri ve parçayı algılayabilenleri işaret eder.
- Bütünü algılayabilenler bir objeyi gördüklerinde onu bir bütün olarak algılamakta, parçayı algılayanlar ufak detaylara odaklanırlar ve bütünü kaçıırırlar.
- Ancak etkili bir öğrenme için çocukların her ikisini de görmeleri gerekmektedir. Okurken parçadan bütüne veya bütünden parçaya rahatlıkla geçebilmelidir. Bazı zamanlarda kelimeyi bir bütün olarak görmeli bazı zamanlarda ise parçalara dikkat ederek kelimeyi diğerlerinden ayıracak küçük farklılıkları görmelidir. Örneğin, karar ve kurar kelimelerini ayırt edebilmek için sadece ikinci harfteki ufak değişikliği fark etmesi önemlidir. Buna karşın, oyuncak kelimesini bir bütün olarak algılamaları ve tanımaları okuma sürecini hızlandırması açısından önemlidir.
- Çözümleme

Dokunsal algı ve hareket algısı

- Dokunsal algı: Deri temasıyla veya parmaklarla dokunma ile edilen duyuyu ifade eder. Örneğin bir nesneye dokunarak tanımak, yüzeyin yapısını (yumuşak sert, düz, engebeli) tanımak veya kaç parmakla dokunulduğunu belirlemek dokunsal algının örneklerindedir.
- Hareket algısı: Vücudun hareketleri ile ve kasların durumu ile ilgili algıdır. Vücudun parçalarının hangi pozisyonları aldığıнын, kasların hangi sertlikte, hangi rahatlama düzeyinde olduğunu algılamayı ifade eder.
- Hem dokunsal algı hem de hareket algısı öğrenmede önemli bilgi kaynaklarıdır. Birçok günlük yaşam ve okul becerisi bu iki algıyı gerektirir.

Motor Beceriler

- Öğrenme güçlüğü olan çocuklarda yaygın olarak görülen bir belirti, çocukların kaba-motor becerilerinde örneğin, yürüme, koşma, atlama, zıplama, atma ve tutma becerilerinde hantallık ve genel bir sakarlık söz konusudur.
- İnce motor beceriler küçük kasların parmak hareketleri ve el hareketleri için kullanılmasını, el -göz koordinasyonunu ve iki elin koordinasyonlu kullanılmasını içerir.
- İnce motor becerilerinde problem olan çocuklar genellikle kendi başlarına giyinme becerilerinde, yemek yeme becerilerinde, düğmeleme, fermuar kullanma ve kalem tutma becerilerini öğrenmede gecikme, yavaş ilerleme ve problemler sergilerler.
- Çocukların yapboz ve blokları kullanarak bir şeyler meydana getirme oyunlarında ve makası kullanmalarında problemler görüldüğünde öğrenme güçlüğü'nün erken belirtileri olarak değerlendirilebilir.
- İnce motor becerilerdeki problemler okul yıllarında yavaş ve okunaksız yazma olarak kendini gösterir.

Sosyal Beceriler

- Etiketler
- Sosyal kabul
- Benlik algısı
- Sözel olmayan ipuçlarını algılamada problemler.